

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

2. Quinam praecepto teneantur rem diuinam audiendi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

nerit id facere. Idem videtur innuere Turrecremata in cap. Missas de Consecrat. distinct. 1. immò Glof. fa in cap. Omnes de Consecrat. in eadem distinctioe, ait: qui ex contemptu recusauerit, excommunicabitur. Et postea in verbo: (Non perseverant) ex consuetudine, inquit, vel superstitiosè. Communi tamen omnium consensu receptum est, vt qui tale præceptum absque iusta causa prætermiserit, etiamsi contemptus non subit, in lethale peccatum incurrat. Paludanus in 4. distinct. 15. quæst. 5. artic. 1. conclusio. 2. B. Antoninus secund. parti. titul. 2. capit. 10. §. 1. Syluester in verb. Missa 2. quæstione 1. Caietanus in Summa, verb. (Festorum violatio) Sotus in 4. distinctioe 13. quæstione secunda, articulo primo. Nauarrus in Manuali capit. 21. numero primo, & hæc sententia est vera.

Tertio quæritur, Cuius virtutis & officium sit in diebus festis rem diuinam audire? Respondeo, Religionis; in ea enim virtute ponitur hic actus, siue ex præcepto Ecclesiæ, siue sponte nostra rem diuinam audiamus.

Caput II.

Quinam præcepto teneantur rem diuinam audiendi.

PRIMO quæritur, Quoto ætatis anno Christianorum quisque incipiat hoc præcepto teneri? Inter omnes conuenit, cum primum quis factus est rationis compos, eum Missæ sacrificio interesse debere: Et quia pueri cum septennium attigerint, vel saltem excefferint, incipiunt vti ratione, idcirco eo ætatis anno incipiunt hoc præcepto ligari. Antonin. Syluest. Nauarr. locis supradictis. Qui totius familiæ curam habet, curare debet, vt filij, serui, & famuli rem diuinam audiant.

Secundo quæritur, An qui sunt excommunicationis vinculo obstricti, eo ipso ab huius præcepti vinculo eximantur? Id quidam negant, præsertim si absolutionem ab excommunicationis vinculo, & sententia neglexerint: Nec obstat, inquiunt, si excommunicatione alligati, à sacris ac Diuinis officijs arceantur: nam sponte sua lethalem culpam contraxerunt, ob quam pariter sponte & culpa sua sunt in excommunicationem prolapsi, nec ea soluti. Alij autem concedunt, eos quidem culpa sua in excommunicationem incidisse, quamdiu tamen ab ea absoluti non sunt, à sacris abstinere debere. Nā qui, V. G. sponte sua morbum contraxit, quamuis peccauerit, eum causam morbi dedit; dum tamen morbo tenetur, à sacri audiendi præcepto liber est. Ergo qui excommunicati sunt, denuo culpam non contrahunt, si se à sacris contineant. Tota igitur culpa in eo est, quod quis se excommunicationis vinculo soluendum non curet, cum commodè absoluti potest. Deinde verò denuo peccato non se obstringit, quod excommunicatione nondum solutus, rem diuinam non audiat. Sic Nauarr. in Manuali capit. 21. numero tertio, quæ sententia mihi placet.

Tertio quæritur, An qui priuilegium Pontificium obtinet, vt possit tempore interdicti Diuinis officijs interesse, debeat in die festo rem diuinam audire, tamen si locus sit interdictus? Quo-

rūdam opinio est, eum minimè adstringi ad Missæ sacrum audiendum, quoniam priuilegium ei potius obstat, quàm prodesse, & potius effectum meri, quàm honori. Sotus verò in 4. distinct. 13. quæst. 2. artic. 1. ad finem, putat, oportere eum sacrum Missæ verbum audire: quia præceptum Ecclesiæ tenet eos omnes, qui possunt in die festo rem diuinam audire: sed is, cui tale priuilegium est datum, potest audire, ergo debet quem admodum is qui beneficio Principis, ad dies festos è carcere, & vinculis solueretur, sacrum audire hisce diebus deberet: ita qui Pontificis priuilegio tempore interdicti potest Diuinis officijs interesse, eo ipso debet rem diuinam audire. Nec propterea sequitur, vt ei priuilegium noccat, vel sit oneri: non enim ratione priuilegij obligatur, sed vi legis, quæ eos omnes tenet, quotquot in die festo rem diuinam audire queunt. Idem quoque docet Nauarrus in Man. c. 21. nu. 3.

Quarto quæritur, An quando Vrbes vel oppida interdicto Ecclesiastico subiecta sunt, & in eis aliquod est templum, in quo Pontificis priuilegio Diuina officia celebrari queunt, debeant incolæ eò conuenire, vt in die festo intersint Missæ sacrificio? Respondeo, eo se conferre, vt rem diuinam audiant, debere, si commodè queant: secus verò minimè: vt puta si huiusmodi templum procul absit ab Vrbe vel oppido: aut si paruum sit sacellum, quod plures simul capere non possit & iam ante alij occuparunt & repleuerunt. Hoc videtur colligi ex prædicta sententia Soti & Nauarri.

Quinto quæritur, An quando quis Pontificio gaudet priuilegio, vt tempore interdicti audire possit rem diuinam, & ducere secum familiares siue amicos, duos aut tres, quos ipse delegerit, debeat is qui ipsi est familiaritate & consuetudine coniunctus, ei se adiungere, vt vnā cum eo in die festo rem diuinam audiat, & is quoque qui ad id fuerit ab ipso delectus, debeat eum comitari, vt intersit Missæ sacrificio; nam cum interesse possint, eo ipso debent? Respondeo, eos non debere hanc diligentiam adhibere, vt sese ei adiungant: Si tamen ab eo vocentur, deducantur uè, & commodè rem diuinam audire queant forte debent audire: secus verò minimè. Auctorem non habeo, sed hoc mihi probabile videtur.

Sexto quæritur, An qui audit rem diuinam casu, aut nesciens esse diem festum, Ecclesiæ legi suo muneris & officio satisfaciatur? Respondeo eum satisfacere. Nam dummodo quis sciens ac volens sacrum Missæ verbum audiat, præceptum implet ac seruat, tamen casu audierit, & putauerit diem esse profectum. Solū enim præcipitur nobis, vt spontè & voluntariè audiamus. Quo fit, vt is præcepto non satisfaciatur, qui per vim rem diuinam audire cogitur, quoniam non sua voluntate, & sponte eam audit: nec is item, qui nescit omnino quod facit, aut quod exequitur, & præstat officium, siquidem ignorantia etiam voluntarium tollit: alioqui enim infantes, amentes, & dormientes Legi Ecclesiæ de audienda re diuina satisfacerent. Si quæras, an qui audit Missam animo, & voluntate a-Tiam iterum audiendi, causa præcepti obuenit,

& im-

& implendi, præceptum impleſſe videatur, ſi nullam deinde aliam audiverit? Reſpondeo, inferiorum quorundam eſſe ſententiã, præceptum implere, ſi mutata voluntate, poſtea ratum habeat quod fecit. Immo generatim docent, nos legi aut præcepto Superioris ſatisfacere, ſi opus externum, quod eſt imperatum, faciamus, etiam ſi in animo habeamus per illud opus externum, quod facimus, præceptum non implere. Crederem ſane, ſi id probarent: ac adduci non poſſum, ut credam te præceptum implere, aut legi ſatisfacere, cum rem imperatam præſtas, & nihilominus vis, per illud opus externum, quod facis, præceptum vel legem non implere. Et huius ſententiæ Auctores habeo Nauarrum de Oratione capit. 16. numer. 74. cap. 20. numer. 30. Medinam Tractat. de Oratione queſtion. 16. verſicul. De tertio, ſcilicet. Ledefinam in 4. Par. 2. queſtion. 16. dub. 3. ad ſuprem. Non enim impleris præcepta ſolo facto & opere, animo tamen & voluntate contraria: item non eſt opus & officium virtutis ſolum factum exterius, quando eſt contraria voluntas; nimirum, cum leges & iura imperant, ut aliquid faciamus, volunt, ut velimus facere: nam alioqui, cum quis obedit inuitus, obedire crederetur. **QVAERES**, an qui rem diuinam audit nolens per huiusmodi opus externum legi & præcepto ſatisfacere, vi præcepti cogatur iterum audire, ſi poſſit? Puto eum debere iterum audire, ſi nondum tempus effluxerit, in quo ſacro intereſſe poteſt & debet, quia præceptum non implevit, cum audivit: ergo ſi poteſt, debet implere. **Obijcies**, ſatis eſt, ſi poſtea ratum habeat, quod fecit, nimirum ſi ratum habeat opus illud externum, quo rem diuinam audivit: quemadmodum ſi Titius debeat centum nummos aureos, aut equum, vel librum Caio, nihil reſtituere vi præcepti cogitur, ſi Caius ſuos nummos, aut ſuum equum vel librum recuperavit. **Profecto** non eſt idem iuris de utroque, quia Titius debet reſtituere Caio rem eius; quod ſi Caius ſuam rem recuperavit, nihil amplius ei Titius debet: ac ſi qui ſacrum quidem audivit, ſed præceptum non implevit, debet legi & præcepto ſatisfacere: nam ſi ſacrum audires penitus inuitus, audires quidem, ſed adhuc præceptum, ſi commode poſſes, deberes implere, non ergo ſufficit ſi audiviſti rem diuinam, ſed opus eſt præceptum implere, quod implere noluiſti, cum ſacrum audiviſti. **At** iuſtas; ſacrum audivi non inuitus, ſed ſponte mea, quanquam nolui tunc implere præceptum: ergo ſatis eſt ſi poſtea voluntate mutata ratum habeam quod feci. **Contra eſt**, quia non debes iterum audire, quaſi non audieris, ſed quia cum audiviſti, præceptum non impleviſti, quia tu ipſe noluiſti tunc temporis implere: ergo implendum eſt præceptum, cum nondum ſit impletum, & impleri adhuc poſſit. **Urgebis**: ergo ſi Titius rem diuinam audivit voluntate præceptum implendi, & poſtea mutavit voluntatem, ita ut noluerit ratum habere quod fecit, debet iterum audire, vi præcepto & legi ſatisfaciat. **Id nego**: quia Titius, cum ſacrum audivit, id fecit ſponte ſua, & voluit tunc præceptum implere: ac ideo nihil obest, ſi mutet poſtea voluntatem, & velit iterum audire, vi præcepto ſatisfaciat; nam poteſt etiam

hanc ſecundam voluntatem mutare, & primam ratam habere. **Secus** verò eſt in Caio, qui cum ſacrum audivit, noluit tunc præceptum implere; & proinde adhuc debet legi ſatisfacere, ſiquidem nondum ſatisfecit. Quia etiam ſi non debeamus eo animi propoſito audire, ut præceptum ſeruemus: requiritur tamen ne contrariam voluntatem in audiendo habeamus. Et idem mihi videtur in ſimilibus. Ut ſi Titius vouerit vel iuraverit quotidie ſe precationem Dominicam recitaturum, minimè votum perſolvit, aut iurandum ſeruat, ſi recitat habens in animo iterum recitare, ut ſuo voto ſatisfaciat, nolens tunc cum recitat, votum, vel quod iuravit, exolvere. **Idem** iuris eſt, ſi tuſus ſis preces fundere, & preceris, in animo habens iterum precari, ut iuſta facias. **Septimò** queritur, An qui Miſſæ ſacrificio non intereſt in die Dominico, in quem incidit ſimul dies feſtus & ſacer alicuius Apoſtoli, duo peccata committat, ſive vnum peccatum duas turpitudines habens, ita ut vtramque exprimere debeat in ſacra ſuorum peccatorum confeſſione. **Nauarrus** in Manual. cap. 11. numer. 4. verſic. ex quo colligitur, affirmat, ſed meo iudicio, ut alijs in locis oſtendi, oppoſitum eſt verius, quia peccata non multiplicantur ſola præceptorum varietate, niſi illa madata ad diſtinctas virtutes pertineant: nam ſimplex furtum, & ſimplex fornicationem prohibet lex naturalis, Diuina, & Canonica, & tamen furtum eſt vnum peccatum, ſimiliter & fornicatio, quia vna & eadem ratione, quamvis diſtinctis legibus prohibetur furtum, & prohibetur fornicatio. **Octavo** queritur, Vnde incipiat dies feſtus, quod attinet ad hoc præceptum implendum? **Reſpondeo**, incipere à media nocte: vnde ſatisfacit præcepto, qui rem diuinam audit in nocte, quando ſic licite in nocte, ut in nocte Natalis Domini ci. Sylva. Miſſa. 2. non. 1.

Caput III.

Quid in Præcepto audiendi rem diuinam præſcribatur.

PRIMO queritur, Quidnam ſignificetur nomine (totas) cum Ius dicit: Præcipimus ut totas Miſſas audiant? **Reſpondeo**, fuiſſe quosdam qui docuerint, omnia Miſſarum ſacra quæ in die feſto in aliqua Parochia ſunt, debere ſingulos Parochianos audire, vbi commode poſſunt. **Horum** autem opinio merito ab omnibus confutatur. **Alij dixerunt**, omnia ſacra quæ in templo ſunt, debere audiri ab his qui ſunt in illud ingreſſi, ſi id fieri commode queat: quod ipſum etiam omnium conſenſu reſellitur. **Quare** alij vocabulum (totas) interpretatur, dicentes nihil aliud ſignificare, niſi audiendum eſſe ſacrum Miſſæ verbum, in quo duæ Miſſæ continentur, nimirum Miſſa Catechumenorum, quæ à principio uſque ad Euangelij finem protenditur; tunc enim voce Diaconi omnes Catechumeni foras excluduntur, & Miſſa fidelium inchoatur, in qua Chriſti corpus conficitur, offertur, & ſumitur, quæque ab Euangelij fine uſque ad exitum Miſſæ producitur. **Mihi** verò probabilius videtur quod tradi

